

Duitsland in 2018

Achtergrond - 3 januari 2018 - Auteurs: Marja Verburg, Alieke Kleve

Duitsland hoopt komend voorjaar een nieuwe regering te hebben. In de zomer verdedigt *die Mannschaft* in Rusland de WK-titel. Na 5 jaar is een oordeel in het NSU-strafproces in zicht en er zijn veel grote herdenkingen, zoals van Marx en van de '68-ers. Een overzicht.

Politiek

Het politieke jaar begint op 7 januari met [Sondierungsgespräche](#), verkennende gesprekken tussen de CDU, de CSU en de SPD. De SPD haalde bij de [verkiezingen](#) van 24 september 2017 het slechtste resultaat ooit en wilde in de oppositie. Maar omdat de onderhandelingen tussen CDU, CSU, FDP en Groenen voor een zogenoemde Jamaica-coalitie vorig najaar [mislukten](#), moeten de sociaal-democraten nu toch over een voortzetting van de grote coalitie (*GroKo*) praten. Als de *Sondierungsgespräche* leiden tot een resultaat waar de SPD-leden mee kunnen instemmen, kunnen eind januari de echte coalitie-onderhandelingen beginnen. Een nieuwe regering wordt op z'n vroegst in het voorjaar verwacht.

[Deelstaatverkiezingen](#) zijn er in het najaar in Hessen en Beieren. De data daarvoor liggen nog niet vast. In Hessen regeren de CDU en de Groenen met elkaar. In Beieren moet de CSU proberen haar absolute meerderheid vast te houden. De partij staat er nu niet goed voor. Minister-president Seehofer maakt mede daarom plaats voor Markus Söder, die de CSU aan een verkiezingsoverwinning moet helpen.

Binnenland

Door de rel die komiek Jan Böhmermann in 2016 veroorzaakte met zijn smaadgedicht over de Turkse president Erdogan is [majesteitsschennis](#) per 1 januari van dit jaar geschrapt uit het Duitse wetboek van strafrecht. Böhmermann noemde Erdogan in zijn tv-programma onder meer een pedofiel en een geitenneuker. De Turkse president beriep zich op het Duitse wetsartikel over belediging van een buitenlands staatshoofd. De rechter ging daar uiteindelijk niet in mee en de Bondsregering besloot daarna het wetsartikel te schrappen.

De Bondsdag moet dit voorjaar een besluit nemen over de verlenging van de [Bundeswehrmissies](#) in Mali en Afghanistan. De huidige ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie, Gabriel (SPD) en Von der Leyen (CDU), hebben zich in december uitgesproken voor een versterking van de NAVO-missie in Afghanistan. Daar zijn nu 980 Duitse soldaten. Omdat de regeringsvorming zo lang duurt, is de vorming van de parlementaire commissies, waaronder die voor Defensiezaken, ook vertraagd. Mogelijk moet de Bondsdag over de missies stemmen nog voor er een nieuwe regering is.

De minister-presidenten van de deelstaten overleggen dit voorjaar in hun Rundfunkkommission over de toekomst van de publieke omroep - media zijn in Duitsland een deelstaataangelegenheid. De [kritiek op de publieke zenders](#) ARD en ZDF luidt onder meer dat ze te duur zijn, te weinig transparant, dat ze een geloofwaardigheidsprobleem hebben en met hun uitgebreide gratis nieuwssites oneerlijke concurrentie vormen voor andere nieuwsmedia. De zenders zelf hebben eind vorig jaar een voorstel ingediend om de komende tien jaar ruim 2 miljard euro te bezuinigen.

In het [NSU-proces](#), de grootste strafzaak sinds de Duitse eenwording, moet in 2018 na 5 jaar eindelijk een oordeel komen. De neonazi-terreurel NSU - Nationalsozialistische Untergrund - wordt verantwoordelijk gehouden voor tien moorden, een spijkerbomaanslag en talrijke overvallen. Negen van de dodelijke slachtoffers waren willekeurige migranten, de tiende was een agente. De NSU-zaak schokte Duitsland toen die in 2011 aan het licht kwam en heeft [gevolgen](#) gehad voor onder meer het functioneren van de binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz - die veel fouten had gemaakt - en voor de omgang met extreem-rechts.

Een ander opvallend strafproces is dat over het [Loveparade-drama](#). Daarbij kwamen in 2010 in Duisburg 21 mensen om het leven en vielen meer dan 500 gewonden. De organisatie had veel fouten gemaakt, vooral met betrekking tot de veiligheid. De slachtoffers en nabestaanden hebben lang op een proces moeten wachten. Een rechtbank in Duisburg had bepaald dat de verdenking tegen de organisatoren niet voldoende was voor een zaak. Maar in 2017 besloot het gerechtshof in Düsseldorf anders. In december is het proces tegen zes medewerkers van de gemeente Duisburg en vier van organisator Lopavent begonnen. Het oordeel moet voor eind juli 2020 komen, anders is de zaak

verjaard.

Herdenkingen

Duitsland staat dit jaar stil bij een groot aantal historische gebeurtenissen en personen. In april is het 50 jaar geleden dat de linkse studentenleider Rudi Dutschke in Berlijn werd neergeschoten. Hij overleed jaren later aan de gevolgen van die aanslag. Dutschke speelde een belangrijke rol bij het [protest van de '68-ers](#). Net als in andere landen verzetten zij zich tegen de heersende machtsverhoudingen. In de Bondsrepubliek speelden ook specifiek Duitse factoren een rol: jongeren stelden vragen over de rol van hun ouders en grootouders tijdens het naziregime en omdat er een grote coalitie van CDU/CSU en SPD regeerde, was er weinig oppositie in het parlement.

Op 5 mei is het 200 jaar geleden dat [Karl Marx](#) werd geboren. In Duitsland, maar ook in Nederland, wordt veel aandacht besteed aan leven en werk van de invloedrijke Duitse denker en naamgever van het marxisme, met films, lezingen en debatten. Met name in Trier, zijn geboortestad, vinden veel activiteiten plaats.

Eveneens in mei herdenkt Duitsland dat 400 jaar geleden de [30-jarige oorlog](#) begon. Tijdens deze Europese oorlog werden de spanningen tussen de katholieke en protestantse staten uitgevochten. De oorlog had rampzalige gevolgen voor het Duitse platteland, waar hongersnood en epidemieën zorgden voor een ware kaalslag. Het conflict eindigde in 1648 met de vrede van Westfalen.

In november is het 100 jaar geleden dat er een einde kwam aan de Eerste Wereldoorlog en dat in Duitsland de [Novemberrevolutie](#) uitbrak. Arbeiders en soldaten vormden revolutionaire raden en eisten sociale en politieke hervormingen. De legerleiding, die de verantwoordelijkheid voor de nederlaag in de Eerste Wereldoorlog afwees, liet de vredesonderhandelingen over aan een burgerregering, waarin de sociaal-democraten de leiding kregen. De keizer trad af en vroeg in Nederland asiel aan.

Sport

Duitsland hoopt te schitteren op de twee grote internationale sportevenementen van dit jaar. De Olympische Winterspelen vinden van 9 tot en met 25 februari in Zuid-Korea plaats. De Duitse equipe wil daar het teleurstellende resultaat van vier

jaar geleden in Sotsji graag goedmaken. Toen won Duitsland 19 medailles, waarvan 8 goud en werd zesde in het eindklassement. Voor schaatsster Claudia Pechstein worden het overigens de zevende winterspelen.

Op het WK voetbal van 14 juni tot 15 juli in Rusland moet *die Mannschaft* van Joachim Löw de [wereldtitel](#) verdedigen. Als dat lukt, is Duitsland na 1954, 1974, 1990 en 2014 voor de vijfde keer wereldkampioen.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/24194/duitsland-in-2018>